

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף לחינוך טכנולוגי
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אומנויות העיצוב

מינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

אפריל 2019

התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקות למידה והפרעת קשב

במגמת אומנויות העיצוב

הערכות, בדיקה ובקרה לקראת בחינות הבגרות בשנה"ל תש"ף

התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב נועדו לפצות על קשיים ממקור נוירולוגי, הגורמים להפרעת למידה שאינה מאפשרת את הבעת הידע הקיים. ההתאמות מאפשרות לתלמידים אלו לעקוף את תחומי הקושי ללא המגבלות הנובעות מהלקות ולתת ביטוי הולם לידיע שרכשו. כאשר ניתן להצביע על **פערים משמעותיים ברמת התפקוד והביצוע** של התלמיד, חשוב שהמורה המלמד את התלמיד יערוך היוועצות בצוות החינוכי בנוגע להתערבות לימודית שתסייע לתלמיד להתקדם באופן עצמאי ככל שניתן. הקניית אסטרטגיות למידה ארגון ותכנון מסייעים במרבית המקרים ללמידה עצמאית. גם כאשר לתלמיד יש לקות למידה, אין משתמע בהכרח, כי הלקות מחייבת שימוש בדרכי היבחנות. בעת אישור ההתאמות בוועדה הבית ספרית יש לזכור כי קיימת שונות טבעית ביכולות ובהישגים של תלמידים. על פי הספרות המקצועית אחוז התלמידים עם לקות למידה נע בין 5%-15% לכל סוגי הלקוויות, כאשר מדובר על לקוויות משמעותיות מאוד באופן חריג האחוז עומד על כ- 3%-5%, חלק מתלמידים אלה יסתדרו ללא התאמות וחלקם יזדקקו להתאמות מרמות שונות (1/2/3). חשוב שכל מורה יראה לנגד עיניו את התפלגות המוגשים לוועדה המחוזית במקצוע אותו הוא מלמד. בכל מקרה יש לתת את הדעת לגופו של תלמיד ועניין בכל דיון. אם הידיע **אכן קיים**, זוהו נקודות החוזק, התלמיד עבר **התערבות** על פי משוב ובקרה, **נשלל מקור אחר** המעכב את הבעת הידע, אך התלמיד עדיין אינו מצליח להביע את ידיעותיו ויש הסכמה ברורה של רוב המורים, ניתן לבדוק נחיצות ויעילות ההתאמות בתנאי היבחנות באמצעות מבחנים משווים.

בתהליך ההוראה-למידה, חשוב לוודא עד כמה מבחן ללא התאמות מאפשר, או אינו מאפשר, את הבעת הידיע.

המורה יכתוב את חוות דעתו העולה מבדיקת המבחנים, יש **לגבות ולתעד** בדוגמאות מעבודות וממבחנים של התלמיד.

התארגנות מיטבית כחלק אינטגרלי מהתהליך החינוכי בטיפול בתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב, ושיתוף פעולה בין בעלי התפקידים השונים בבית הספר הכרחיים לקבלת החלטה מקצועית.

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף לחינוך טכנולוגי
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אומנויות העיצוב

מינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

א. תפקיד המורה ודרכי התערבות לפני הגשת בקשה לדיון במתן התאמות בדרכי היבחנות:

מצופה מהצוות החינוכי בביה"ס לקבל החלטות בעניין תלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב, **כשהחלטות אלה נשענות בראש ובראשונה על חוות דעת מקצועית של מורי בית הספר** ונתמכות על ידי אבחון ולא להיפך. **האבחון הוא חלק ממכלול**, הנבדק לגבי נחיצות ההתאמות. נוסף לכך, יש חשיבות רבה לפתח את כישורי התלמיד לאורך כל השנים. כלומר ההתאמות לא מאושרות אוטומטית בעקבות אבחון. אם לאחר יישום התערבות ממושכת הכוללת משוב ובקרה על ההתערבות לאורך השנה התלמיד מפגין ידע, אך עדיין אינו מצליח לבטא את הידע שרכש במבחן ללא התאמות, ולא נמצאו דרכים לפיצוי על הקושי, ניתן לערוך לתלמיד בדיקת נחיצות ההתאמות בדרכי היבחנות.

התהליכים הנוגעים בהיבטים השונים בטיפול בתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב והמדגישים התערבות וסיוע בתהליכי למידה הם ביטוי לעידן חדש שבו ההתערבות, הטיפול וההתקדמות של התלמיד קודמים לשימוש בהתאמות בדרכי היבחנות.

ההתאמות שיאושרו בוועדה (בית ספרית/מחוזית/ערר) עבור התלמיד, יהיו תקפות בהתאם למצוין באישור ובכפוף לנהלי האגף ללקויות למידה המתעדכנים מידי שנה.

ב. לאחר קבלת אישור להתאמה בדרכי היבחנות מהוועדה הבית ספרית/המחוזית:

אישור ההתאמות ע"י הוועדה, תקף עד תום לימודיו של התלמיד בתיכון ועד גיל 25. להלן ההתאמות בדרכי היבחנות הקיימות בתחום הדעת, מגמת אומנויות העיצוב ומגמת עיצוב אופנה ותלבושות: במקצוע המוביל – סמל שאלון ראשי 816580 עבור התלמידים הנבחנים באחד השאלונים 816371 או 816381.

התאמות בסמכות הוועדה הבית ספרית (מתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה): הארכת זמן, הגדלת שאלון, התעלמות משגיאות כתיב.
התאמות בסמכות הוועדה המחוזית (המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה, דרך ההצגה, בתגובה ובתוכן): שעתוק הבחינה, הקראה של בוחן ניטרלי, הכתבה לבוחן ניטרלי, בחינה בע"פ, מבחן מותאם.

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף לחינוך טכנולוגי
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אומנויות העיצוב

מינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

להלן אופן המענה על המבחן מותאם

חלק א	חובה	יסודות השפה החזותית	התלמיד/ה יענה/תענה על שאלת UNSEEN	20 נקודות
בחירת התלמיד מתוך חלקים הבאים				
חלק ב	התלמיד יענה על אחד משלושת החלקים	ארבע שאלות במקום חמש	ערך כל שאלה 20 נקודות	100
חלק ג				
חלק ד				
סה"כ נקודות				

תכנון עתידי - חשוב לדעת!!!

הקלדה על גבי מחשב באמצעות מערכת ה- iTest - בשנים האחרונות, יישום ההתאמות מסוג :
"שעתוק" ו/או "הכתבה לבוחן ניטרלי" ו/או "הקראה" עובר באופן מדורג לשימוש באמצעים
טכנולוגיים. תלמידים עם לקות למידה אשר אושרו להם ההתאמות מסוג : "שעתוק" ו/או
"הכתבה לבוחן ניטרלי" ו/או "הקראה" באחת הוועדות (מחוזית/ ערר/ חריגים) נבחנים באמצעות
השמעה/הקלדה על גבי מחשב במקצועות ספציפיים, על פי סמלי שאלון שפירסם אגף הבחינות.
בעתיד השימוש באמצעים טכנולוגיים ליישום ההתאמות הנ"ל יתקיים גם במגמת אומנויות
העיצוב מקצוע המוביל (סמל שאלון ראשי 816580) לכן קיימת חשיבות רבה לתרגל עם
התלמידים את בחינות התרגול וההדמיה של מט"ח על פי לוח הזמנים שמפרסם אגף הבחינות.
ניתן להתנסות בכל מקצוע, לאו דווקא תחום הדעת (בד"כ במקצועות רבי מלל).

ג. קישורים :

לחזור המלא מטעם אגף לקויות למידה והפרעות קשב, שפ"י , בנושא התאמות בדרכי היבחנות
לתלמידים עם לקויות והפרעת קשב הנבחנים בשנת הלימודים תש"ף (מעקב והגשת
תיקים לוועדה בתשע"ט)

בחזור מפורטות טבלאות בנושא התאמות בדרכי היבחנות (רמה 1,2,3)

למידע נוסף בנושא ניתן לפנות לאתר שפ"ינט.

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף לחינוך טכנולוגי
מינהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע
אומנויות העיצוב

מינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

ד. יצירת קשר

לכל שאלה בנוגע לאיתור, התערבות וטיפול בתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב או התאמות בדרכי הוראה והיבחנות, ניתן לפנות למדריכות המרכזות המחוזיות בתחום לקויות למידה:

מדריכות מרכזות מחוזיות:

מחוז	שם המדריכה	פרטי התקשרות
ת"א:	גב' טלילה צור, יו"ר וועדת התאמה מחוזית ומדריכה מרכזת	talilazu@education.gov.il
מרכז:	גב' הדסה פרידנזון, מדריכה מרכזת	hadassa.fr@gmail.com
צפון:	גב' דנה בן צבי, מדריכה מרכזת	benzvidana@gmail.com
חיפה:	גב' לינדה אטיאס, יו"ר וועדת התאמה מחוזית ומדריכה מרכזת	lindatias@gmail.com
ירושלים+ מנח"י:	גב' רויטל מאור, מדריכה מרכזת	maorsr@walla.co.il
דרום:	גב' יונית סחייק, יו"ר ועדת התאמה מחוזית ומדריכה מרכזת	yonitsh@education.gov.il
חינוך התיישבותי:	גב' טל אשר, יו"ר וועדת התאמה מחוזית ומדריכה מרכזת	talasher10@gmail.com

במקרים חריגים בהם לא ניתן מענה מהמחוז ניתן לפנות למדריכות הארציות:

שם המדריכה	פרטי התקשרות
נירית מאיר טל	niritmeirmaoz@gmail.com
ליאת גל	liatdkh@gmail.com
נעמי וישנבסקי	neomivi@education.gov.il
דלית מישאל	dalitmi@education.gov.il
דליה בן ארצי	Daliabe3@education.gov.il

מסמך זה נכתב בשיתוף פעולה עם אגף לקויות למידה – אפריל, 2019